

گروه ها در دستور زبان فارسی، بخش عمده ای را شامل می شوند؛ از جمله این گروه ها، می توان به گروه اسمی اشاره کرد که در [مباحث فارسی هشتم](#) تدریس می شود؛ اما گروه اسمی مبحثی است که حتی در مطالب فارسی دوره دوم دبیرستان مانند [فارسی دهم](#) نیز از آن در آزمون ها به طور مستقیم سوال می آید.

در این مقاله جامع، قرار است یک بار برای همیشه پرونده گروه اسمی و انواع آن را برایتان ببندیم تا این مبحث را کاملا به خاطر بسپارید و نمره کامل را در آزمون ها بگیرید؛ پس اگر آماده اید، برویم تا این مقاله را شروع کنیم.

پیشنیاز فهمیدن گروه اسمی و انواع آن، خواندن مقاله [نوع و نقش کلمه](#) است که در آن به طور کامل هرآنچه را که برای دانستن گروه اسمی لازم دارید، برایتان با مثال شرح داده ایم.

گروه اسمی انواع بسیاری را شامل می شود، اما بیایید قبل از گفتن انواع گروه اسمی، تعریف گروه را در زبان فارسی بگوییم.

شاید از خود پرسید که تعریف گروه یعنی تعدادی چیز که در کنار هم قرار گیرند، اما باید بگوییم تعریف گروه در زبان فارسی، تفاوت عمره ای با [تعریف واژه گروه](#) دارد.

گروه در زبان فارسی

یک نوع از انواع کلمات که در [مقاله نوع و نقش کلمه در فارسی](#) بررسی کردیم، اسم بود؛

اگر یک اسم در جمله، -به صورت تنها و تک کلمه - یا چند کلمه ای آمد، یک گروه اسمی نامیده می شود.

بنابراین میتوان گفت که تفاوت گروه در زبان فارسی و تعریف عمومی آن، به صورت زیر است:

- **تعریف گروه در زبان فارسی:** یک کلمه به صورت تنها هم میتواند گروه باشد.
- **تعریف واژه گروه:** همیشه باید دو یا چند چیز در کنار هم بیایند تا گروه بشوند.

انواع گروه در زبان فارسی

احتمالا می دانید که چندین نوع گروه در زبان فارسی داریم، در پایین انواع گروه در زبان فارسی را به طور کامل آورده ایم.

انواع گروه در زبان فارسی:

- گروه اسمی
- گروه فعلی
- گروه قیدی

به طور معمول، دبیران گروه اسمی را در پایه هشتم، [گروه فعلی](#) را در پایه نهم و گروه قیدی را در دوره دوم تدریس می کنند.

برای مشاهده نسخه تصویر دار این مقاله، به صفحه [مقاله گروه اسمی](#) مراجعه کنید.

گروه اسمی در فارسی - مقاله ای از سایت تجزینو

همچنین در مورد قید و انواع آن، مقاله جامع [قید و انواع آن](#) را نوشته ایم که می توانید آن را نیز بخوانید.

انواع گروه اسمی

نقش های «نهادی، مفعولی، متممی و مسندی» را گروه اسمی می نامیم و نوع آن ها را بررسی می کنیم.

به مثال زیر توجه کنید و نقش های کلمات را تشخیص دهید؛

سعید با کوله اش به خانه برگشت.

سعید: نهاد

با: حرف اضافه

کوله اش: متمم

به: حرف اضافه

خانه: متمم

گروه اسمی به چند دسته تقسیم می شود؟

گروه اسمی به سه بخش زیر تقسیم می شود؛

• هسته

• وابسته یا وابسته های پیشین

• وابسته یا وابسته های پسین

حال، باید بدانید که وابسته پیشین و وابسته پسین، خود دارای انواعی هستند.

هسته

هسته مهم ترین بخش گروه اسمی است و حتما در گروه اسمی وجود دارد؛ به بیانی دیگر، وجود هسته در هر گروه

اسمی الزامی است.

نحوه شناسایی هسته در گروه اسمی

• اگر گروه اسمی دارای یک کلمه باشد، آن کلمه به تنهایی هسته شناسایی می شود.

• در مرحله بعدی اگر گروه اسمی شناسایی شده، دارای چند کلمه بود، اولین کلمه ای که در گروه اسمی

کسره اضافه (-) بگیرد، هسته است. به مثال زیر توجه کنید؛

علی با برادرِ دوستش به میهمانی آمد.

برای مشاهده نسخه تصویر دار این مقاله، به صفحه [مقاله گروه اسمی](#) مراجعه کنید.

در مثال بالا، نهاد یعنی واژه «علی» به تنهایی آمده است پس از همین اول می توان فهمید که «علی»، هسته است. در گروه اسمی نقش متمم، - که «برادر دوستش» می شود- چون واژه «برادر» کسره گرفته است، هسته می شود. و واژه «میهمانی» نیز چون به تنهایی در نقش متمم آمده است، هسته است.

- و در مرحله آخر اگر هیچ کدام از شرایط بالا را نداشتیم و با چند کلمه در یک گروه اسمی مواجه بودیم، آخرین کلمه را به عنوان هسته بر می گزینیم. به مثال زیر توجه کنید؛

رضا آن کتاب را برداشت.

در مثال بالا، «رضا» نهاد است و چون به تنهایی یک نقش را گرفته است، خود «رضا» را به عنوان هسته بر می گزینیم.

«آن کتاب» نیز مفعول است و همانطور که توضیح دادیم، کلمه ای دارای « - » نیست پس آخرین کلمه گروه اسمی یعنی «کتاب» هسته است.

وابسته پیشین

به کلمه یا کلماتی که در گروه اسمی، قبل از هسته می آیند، وابسته پیشین می گویند.

در زبان فارسی وابسته پیشین نیز انواعی دارد که در ادامه هر کدام را به همراه توضیح خود، می گوییم؛

- **صفت اشاره:** به کلماتی که به چیزی اشاره و توجه کنند، صفت اشاره می گوییم. کلماتی از قبیل «این، آن، همین، همان، چنین، چنان، اینگونه و...» صفت اشاره می باشند.

این کتاب چیست؟

در عبارت «این کتاب» که نقش نهاد را دارد و کتاب نیز هسته می باشد، «این»، وابسته پیشین، صفت اشاره

- **صفت مبهم:** این وابسته پیشین، به کلماتی اشاره دارد که ویژگی مبهم را به عبارت اضافه می کند. کلماتی مانند «چند، بعضی، همه، فلان، هیچ، دیگر و...» جزو صفت مبهم هستند.

چند کتاب خریدم.

در عبارت «چند کتاب» که هسته کتاب می باشد، «چند» به تعداد مشخصی اشاره نمی کنی پس می توان گفت که «چند» وابسته پیشین و صفت مبهم است.

- **صفت پرسشی:** صفت پرسشی، به کلماتی اشاره دارد که عبارت را سوالی می کند. «کدام، چه، چند، چگونه، چطور، چقدر و...» مثال هایی از صفات پرسشی می باشد.

برادرت کدام کتاب را خرید؟

در مثال بالا «کدام کتاب» مفعول و «کتاب» هسته می باشد. و وابسته پیشین صفت پرسشی خود را در واژه «کدام» نشان می دهد.

- **صفت تعجبی:** صفت تعجبی کلماتی را در جزو خود قرار می دهد که تعجب را به عبارت اضافه کنند. «چه، چقدر، عجب و...» مثال های واضحی از صفت تعجبی هستند.

این کتاب چقدر زیبا است!

همانطور که میدانید «زیبا» هسته و «چقدر» صفت تعجبی است.

- **صفت شمارشی اصلی:** وقتی کلماتی را بیاوریم که از اعداد برای معرفی تعداد استفاده کند، به آن صفت شمارشی می گوئیم. حال صفت شمارشی اصلی به اعداد اصلی یعنی «یک، دو، سه، چهار و...» می گویند. سه ساعت به مقصد مانده است.

در عبارت «سه ساعت»، «ساعت» هسته و «سه» صفت شمارشی اصلی می باشد.

- **صفت شمارشی ترتیبی نوع اول:** نوعی دیگر از صفت شمارشی، صفت شمارشی ترتیبی و از نوع اول می باشد. «اولین، دومین، سومین، چهارمین و...» از صفت شمارشی ترتیبی نوع اول هستند.

ما سومین کتاب را به فروش رساندیم.

در مفعول جمله یعنی «سومین کتاب»، هسته «کتاب» و کلمه «سومین» صفت شمارشی ترتیبی نوع اول می باشد.

- **صفت عالی:** در صفت عالی، یک صفت را به «ترین» بودن می رسانیم. صفت ساده +ترین: **صفت عالی** زیبا ترین گل پیدا شد.

«گل» هسته و «زیباترین» نیز صفت عالی می باشد.

- **شاخص:** واژه هایی از قبیل «دکتر، مهندس، استاد، علامه و...» شاخص هستند.

دکتر بختیاری آمد.

نهاد در مثال بالا، «دکتر بختیاری» و هسته نیز «بختیاری» است و همانطور که توضیح دادیم، «دکتر» شاخص نامیده می شود.

وابسته پسین

به واژه هایی که بعد از هسته می آیند، وابسته پسین می گویند.

وابسته های پسین، به دسته های زیر تقسیم می شوند.

- **مضاف الیه**: وقتی در گروه اسمی خود، ساختار «اسم+اسم» را داشته باشیم، اسم اولی هسته و اسم دومی، **مضاف الیه** نامیده می شود.

پدرِ علی آمد.

چون واژه «پدر» کسره گرفته است، هسته است و «علی» نیز چون اسم است، **مضاف الیه** نامیده می شود.

- **صفت بیانی ساده**: وقتی داریم ویژگی های هسته را با صفت بیان می کنیم، به آن صفت بیانی می گویند. «کوچک، بزرگ، زیبا، سریع و...» نمونه هایی از **صفت بیانی ساده** هستند.

مردِ مهربان، من را به خانه اش دعوت کرد.

در نهادِ بالا، «مرد» هسته و «مهربان» صفت بیانی ساده می باشد.

- **صفت فاعلی**: **صفت فاعلی**، چند ساختار دارد؛

«بن مضارع + الف(ا)» مانند: شنوا، بینا، گویا و...

«بن مضارع + ان» مانند: گریان، خندان، رقصان و...

«بن مضارع + نده» مانند: شنونده، گوینده، بیننده و...

نوعی دیگر از صفت فاعلی، **مُرکَّب مُرَّخَم** است؛

«اسم + بن مضارع + نده(حذف می شود)» مانند: «دست+گیر+نده(حذف)»: دستگیر

در مقاله [اجزای فعل](#) برایتان به طور کامل انواع بن را از جمله بن ماضی و مضارع، توضیح داده ایم. با این حال نحوه ساخت بن های ماضی و مضارع را در پایین تر آورده ایم.

نحوه درست کردن بن ماضی

- در مرحله اول، مصدر را بدون «ن» در نظر می گیریم.
- سپس شناسه را به صورت سوم شخص مفرد در نظر می گیریم.

نحوه درست کردن بن مضارع

- از مصدر، فعل امر دوم شخص مفرد می سازیم.
  - و سپس «ب» را حذف می کنیم.
- بنابراین با استفاده از روش های بالا می توانید بن های ماضی و مضارع را درست کنید و تشخیص دهید اما اگر با مفاهیمی مانند مصدر و شناسه آشنایی ندارید، مقاله [اجزای فعل در فارسی](#) را حتما بخوانید.
- **صفت مفعولی**: ساختار صفت مفعولی به صورت «بن ماضی +ه» است.
مانند: «شکست +ه»: شکسته | «رفت +ه»: رفته
  - **صفت لیاقت**: ساختار صفت لیاقت، عبارت است از: «مصدر +ی»
مانند: «گفتن +ی»: گفתי
  - **صفت نسبی**: این وابسته پسین نیز ساختار خود را دارد که عبارت است از: «اسم +ی نسبت»
مانند: آسمانی، زمینی، طلایی، شهری و...
  - **صفت برتر یا تفضیلی**: ساختار این مورد نیز به صورت «صفت ساده +تر» است.
مثل: زیباتر، گران تر، بزرگ تر و...
  - **صفت شمارشی ترتیبی نوع دوم**: «اول، دوم، سوم، چهارم و...» الی آخر، صفت شمارشی ترتیبی نوع دوم هستند.
نفر سوم از سمت راست، برادر من است.
در مثال بالا، «نفر» هسته و «سوم» صفت شمارشی ترتیبی نوع دوم است.